

Broj: 09-33-4-1931-18-EI/20
Sarajevo, 16. 3. 2021. godine

Primiteno: 30-03-2021			
Org. jed.	B i H	Priloga	Vrijednost
01,02	- 34-	820	1/21

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja i nauke
Dr. Ante Starčevića bb
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Hamdije Kreševljakovića br. 3
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Ministarstvo prosvjete i kulture
Trg Republike Srpske br. 1
78 000 Banja Luka

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Narodna skupština Republike Srpske
Vuka Karadžića br. 2
78 000 Banja Luka

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture
i sporta Unsko-sanskog kantona
Mehmedalije Maka Dizdara bb
77 000 Bihac

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Unsko-sanskog kantona
Alije Đerzeleza br. 2
77 000 Bihac

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i
športa Županije Posavske
Jug I bb
76 270 Orašje

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Županije Posavske
Svete Ane br.49
76 233 Domaljevac

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja i nauke
Tuzlanskog kantona
Muhameda Hevajia Uskufija br.1
75 000 Tuzla

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Tuzlanskog kantona
Rose Hadživuković br. 1
75 000 Tuzla

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i
sport Zeničko-dobojskog kantona
Zmaja od Bosne bb
72 000 Zenica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Zeničko-dobojskog
kantona
Kučukovići br. 2
72 000 Zenica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku,
kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde
I Slavne višegradske brigade br. 2a
73 000 Goražde

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih,
kantona kulture i sporta Kantona Središnja Bosna
Stanična br. 43
72 270 Travnik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i
sporta Hercegovačko-neretvanske županije/kantona
Stjepana Radića br. 3
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i
športa Županije Zapadnohercegovačke
Stjepana Radića 37 b
88 220 Široki Brijeg

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje
Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo, znanosti, prosvjete, kulture i
športa Hercegbosanske županije/
Kantona 10
Stjepana II Kotromanića bb
88 101 Livno

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
Odjel za obrazovanje u Vladi Brčko
Distrikta BiH
Bulevar mira br. 1
76 100 Brčko Distrikt BiH

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde
Maršala Tita br. 13
73 000 Goražde

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona Središnja Bosna
Aleja Konzula bb
72 270 Travnik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Hercegovačko -
neretvanske županije/kantona
Jakova Baruha Španca br. 2
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Županije Zapadnohercegovačke
Stjepana Radića 37 b
88 220 Široki Brijeg

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Hercegbosanske županije/
Kantona 10
Kralja Zvonimira bb
80 240 Tomislavgrad

Bosna i Hercegovina
Brčko Distrikt BiH
Skupština Brčko Distrikta BiH
Mladena Maglova br. 2
76 100 Brčko Distrikt BiH

Bosna i Hercegovina
Agencija za predškolsko, osnovno i
srednje obrazovanje
Kneza Domagoja b.b
88 000 Mostar

PREDMET: Informacija o implementaciji Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017 – 2022., za 2020. godinu, *dostavlja se*

Poštovani,

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 27. sjednici održanoj 18. 2. 2021. godine, usvojilo je Informaciju o implementaciji Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017 – 2022., za 2020. godinu.

Imajući u vidu navedeno, u privitku vam dostavljamo predmetnu informaciju, kao i akt Glavnog tajništva Vijeća ministara BiH, od 8. 3. 2021. godine, a koji se odnosi na zaključak s pomenute sjednice.

S poštovanjem,

MINISTRICA

Ankica Gudeljević

Privitak: -Informacija o implementaciji Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017 – 2022., za 2020. godinu (14 strana);
-akt Glavnog tajništva Vijeća ministara BiH sa zaključkom na tri jezične verzije (4 strane)

Dostavljeno:

1. Naslovu;
2. a/a

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA**

**Informacija o implementaciji Platforme za razvoj predškolskog
odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. –
2022., za 2020. godinu**

Decembar, 2020. godine

I UVOD

Nakon što su Strateški pravci razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini kao prvi dokument strateškog tipa usvojen na nivou Bosne i Hercegovine (2005. godine), istekli krajem 2010. godine, Ministarstvo civilnih poslova je, u saradnji s nadležnim obrazovnim vlastima, pripremio informaciju o implementaciji ovog dokumenta. Informaciju je usvojilo Vijeće ministara BiH 2013. godine i jednim od zaključaka zadužilo Ministarstvo civilnih poslova da zajedno s ministarstvima obrazovanja u Bosni i Hercegovini pokrene aktivnosti na izradi novog dokumenta strateškog tipa za dalji razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Imajući u vidu navedeno, radna grupa, sačinjena od predstavnika Ministarstva civilnih poslova, nadležnih obrazovnih vlasti i Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, je u 2016. godini izradila dokument Platforma za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. – 2022. godine. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je Platformu u decembru 2017. godine. Napominjemo da je dokument izrađen uz tehničku i finansijsku podršku UNICEF – a u Bosni i Hercegovini.

Platforma za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. - 2022. godine (u daljem tekstu: Platforma) slijedi politike, ciljeve i prakse zemalja Evropske unije, te će poslužiti nadležnim obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini kao polazna osnova u izradi vlastitih strategija, planova i drugih akata kojima se podstiče razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja, ne samo zbog težnje ka integraciji u Evropsku uniju nego, prije svega, zbog obezbjeđivanja što boljih preduslova za vlastiti razvoj. Usvajanje Platforme predstavlja istinsku opredjeljenost za stalni napredak u predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini i razvoju zemlje.

II IMPLEMENTACIJA PLATFORME ZA RAZVOJ PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 2017. – 2022.

Kako je prema Programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2020. godinu Ministarstvo civilnih poslova imalo obavezu pripremiti Informaciju o provođenju Platforme, krajem avgusta tekuće godine zatražena je od nadležnih ministarstava obrazovanja i Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje dostava informacija o implementaciji *pet specifičnih ciljeva Platforme, a koji se odnose na: povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem, osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja, osiguranje redovnog finansiranja, jačanje inkluzije, senzibilizaciju društva za značaj predškolskog odgoja i obrazovanja, te njima svojstvenih paketa aktivnosti.* U nastavku teksta je pregled implementacije specifičnih ciljeva Platforme, kako iz nadležnosti obrazovnih vlasti, tako i iz nadležnosti Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

1. Implementacija Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. – 2022. iz nadležnosti obrazovnih vlasti

U kontekstu provođenja Platforme iz *Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke* isiču da je intersektorska Radna grupa, koju je imenovala Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, izradila Nacrt novog strateškog plana za unapređenje rasta i razvoja djece u Federaciji Bosne i Hercegovine 2020 – 2025. Imenovanu Radnu grupu čine predstavnici slijedećih institucija: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine. Jedan od strateških ciljeva dokumenta glasi: “Unapređenje mogućnosti za rano učenje djece u Federaciji Bosne i Hercegovine”, a u okviru istog je operativni cilj koji glasi: “Povećati dostupnost i poboljšati kvalitet predškolskog odgoja i obrazovanja i prve trijade devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja integriranim djelovanjem sektora zdravstva, obrazovanja i socijalne zaštite.

S obzirom na navedeno, iz Federalnog ministarstva smatraju da će se nakon usvajanja navedenog dokumenta resornim ministarstvima i drugim tijelima zaduženim za njegovu implementaciju osigurati podrška Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za realizaciju programa koji doprinose *povećanju dostupnosti i kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, a što se direktno odnosi na specifične ciljeve Platforme vezane za povećanje obuhvata i osiguranje kvalitete.*

Republika Srpska donijela je vlastitu Strategiju obrazovanja Republike Srpske za period 2016 -2022. godine koja je, u dijelu koji se odnosi na strateške ciljeve predškolskog odgoja i obrazovanja, uglavnom, usklađena s Platformom za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH za period 2017 -2022. godine.

Kako navode iz *Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske*, pomenutom strategijom predviđeno je da *povećanje obuhvata djece* uzrasta od tri do šest godina predškolskim odgojem i obrazovanjem do 2020. godine bude 30 posto. Navedeni strateški cilj je već ostvaren uzimajući u obzir da je u pedagoškoj 2019/2020 godini obuhvat djece ovog uzrasta iznosio 35,89 posto, dok je ukupan obuhvat predškolskim odgojem i obrazovanjem iznosio 25 posto.

Procenat djece koja su uključena u Program za djecu u godini pred polazak u školu u pedagoškoj 2019/2020 godini iznosio je 87,18 posto.

Osavremenjavanje Programa predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Srpskoj jedna je od mjera koja će, prema navodima iz *Ministarstva*, doprinijeti ostvarenju strateškog cilja koji se odnosi na *izradu efikasnijeg i kvalitetnijeg sistema usluga predškolskog odgoja i obrazovanja*. S tim u vezi, *Ministarstvo* je 2019. godine započelo provođenje reformskih procesa u oblasti obrazovanja, a jedan od ciljeva ovih procesa je i inoviranje Programa predškolskog odgoja i obrazovanja i osiguranje programa stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika.

Kao jednu od mjera za ostvarenje strateškog cilja koji se odnosi na *poboljšane postojećeg modela inicijalnog obrazovanja i profesionalnog razvoja i efikasnijeg sistema kontinuiranog stručnog usavršavanja odgajatelja*, u informaciji koju smo dobili iz *Ministarstva*, navodi se stimulisanje odgajatelja za stvaranje kreativnog i stimulativnog okruženja. Naime, odgajatelju koji bude svojim radom doprinio unapređenju kvaliteta rada predškolske ustanove, biće

dodijeljena Svetosavska nagrada, koja podrazumijeva novčanu nagradu u visini prosječne mjesečne plate.

Podizanje svijesti javnosti i donosioca odluka o značaju ranog učenja i mogućim efektima na kasniji razvoj i učenje je strateški cilj koji se, kao i ciljevi koji govore o povećanju obuhvata i unapređenju kvaliteta predškolskog odgoja, podudara sa ciljem Platforme koji govori o *senzibilizaciji društva* o važnosti predškolskog odgoja i obrazovanja. Iz Ministarstva navode da se poduzimaju brojne aktivnosti kako bi šira javnost bila upoznata s činjenicom da ulaganje u učenje u ranim godinama daje mnogo veći povrat od ulaganja u učenje u kasnijem razvojnom periodu djeteta.

Peti strateški odnosi se na *stvaranje uslova za uključivanje u institucionalni predškolski odgoj i obrazovanje djece s smetnjama u razvoju*, što se može povezati sa specifičnim ciljem Platforme koji govori o *jačanju inkluzije*, s tim da je ovaj cilj Platformom razrađen u širim okvirima pa podrazumijeva djecu s smetnjama u razvoju, ali i djecu iz rizičnih porodica, djecu iz ruralnih sredina, djecu bez roditeljskog staranja i drugih društvenih grupa. Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju Republike Srpske definisano je da škola za djecu s smetnjama u razvoju može da bude resursni centar za inkluzivni odgoj i obrazovanje a koji, između ostalog, obavlja poslove: pružanja stručne pomoći prilikom opservacije i procjene djece kod kojih je uočeno odstupanje od tipičnog razvoja, pružanja pomoći pri izradi individualizovanih odgojno-obrazovnih programa itd.

Također, stvoren je zakonski okvir za direktno *finansiranje* razvojnih potreba djece iz Budžeta Republike Srpske u vidu podrške jedinicama lokalne samouprave.

Kada govorimo o specifičnom cilju 1. "*povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem*" iz *Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Posavskog kantona* ističu da su obaveznim predškolskim odgojem i obrazovanjem obuhvaćena sva djeca sa područja Kantona. U toku pandemije zabilježen je smanjen broj djece, zbog poštivanja propisanih mjera i preporuka o smanjenom broju djece u grupama. Iz Ministarstva navode da se poduzimaju aktivnosti na proširenju određenih odgojno-obrazovnih ustanova, kako bi se u budućnosti smanjile liste čekanja i *povećao obuhvat djece*.

Kroz programe Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke u ovom Kantonu realizovani su projekti uvođenja specijalizirane nastave stranih jezika i tjelesnog odgoja, a što utiče i na *kvalitet predškolskog odgoja i obrazovanja, (specifični cilj 2)*. U svim predškolskim ustanovama postoji potreba za angažovanjem logopeda, defektologa i ostalih stručnih saradnika, ali za to su potrebna dodatna finansijska izdvajanja.

U predškolskim ustanovama izrađeni su Razvojni programi u kojima je razrađeno i *jačanje inkluzivnog obrazovanja*, ali nedostaju finansijska sredstva za angažovanje stručnih saradnika.

Predškolske ustanove su promovisale svoje aktivnosti na društvenim mrežama i u medijima i to je dovelo do većeg zanimanja roditelja za upis djece u ustanove. Također su i osnivači (općine) prepoznale značaj aktivnosti u predškolskim ustanovama te su, u skladu sa mogućnostima, povećale redovna finansijska izdvajanja za predškolske ustanove, a što je u skladu sa specifičnim ciljevima koji govore o *senzibilizaciji društva i osiguranju redovnog finansiranja predškolskog odgoja i obrazovanja*.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona kroz projekte provodi različite aktivnosti vezane za implementaciju Platforme. U partnerstvu s organizacijom Save the Children International ovo Ministarstvo je u pedagoškoj 2018/2019 godini realizovalo program predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu na 13 lokacija na području Kantona. Predškolski program u godini pred polazak u školu s minimalnim trajanjem od 150 sati pohađalo je oko 250 djece koja prije nisu bila uključena u neki od oblika institucionalnog odgoja. Prema navodima iz Ministarstva, zbog aktuelne pandemije COVID – 19 nije se nastavilo s realizacijom ovih aktivnosti .

Kako je Grant za predškolski odgoj i obrazovanje povećan u 2020. godini omogućeno je formiranje novih odgojno-obrazovnih grupa kako bi došlo do *povećanja obuhvata djece*. Pripremljen je i novi objekat jedne od javnih predškolskih ustanova koji s radom treba da počne krajem 2020. godine, a koji će omogućiti formiranje dodatne tri odgojno-obrazovne grupe.

Građani i lokalne zajednice su itekako svjesni značaja predškolskog odgoja i obrazovanja te i sami insistiraju na još većem obuhvatu djece ovog uzrasta, i to vide kao doprinos kvaliteti svakodnevnog života i bitnim faktorom prilikom donošenja odluke o potencijalnom emigriranju van države, što zapravo govori o tome da se u ovom kantonu provodio i specifičan cilj 5, koji se odnosi na *senzibilizaciju društva* o značaju ovog prvog i specifičnog stepena odgojno-obrazovnog procesa.

U pogledu implementacije specifičnog cilja koji se odnosi na *osiguranje redovnog finansiranja*, iz *Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona* izvještavaju da se obavezan program predškolskog odgoja i obrazovanja finansira budžetom lokalnih zajednica, kada je u pitanju angažovanje odgovarajućeg stručnog kadra. Iz Budžeta Tuzlanskog kantona se osigurava nabavka didaktičkog materijala za rad predškolskih ustanova (javnih i privatnih), nabavku općih i nastavnih sredstava i učila (za javne predškolske ustanove), te kapitalni izdaci za rekonstrukciju postojećih objekata, izgradnju ili dogradnju. Iz Budžeta Tuzlanskog kantona za podršku predškolskom odgoju i obrazovanju godišnje se planiraju sredstva koja su nažalost u 2020. godini prepolovljena. Program stručnog osposobljavanja odgajatelja finansira se iz sredstava Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona koji redovno provodi program obuke odgajatelja. Lokalne zajednice su planirale budžetska sredstva za organizovanje obaveznog programa predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu pred polazak u školu u trajanju od tri sata dnevno tokom tri mjeseca.

Kako se navodi, programi predškolskog odgoja i obrazovanja zasnovani su na ishodima razvoja i učenja djece, sa fokusom na dijete, a ne na sadržaj, što podrazumijeva sigurno i poticajno okruženje, holistički pristup djetetu i interdisciplinarnost. Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona u okviru svoje nadležnosti vrši monitoring i evaluaciju rada predškolskih ustanova i njihovih programa. Vrednovanje i ocjenjivanje odgajatelja i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama provodi se u skladu sa podzakonskim propisom, u kojem se posebno mjeri cjeloživotno učenje i profesionalni razvoj. Pedagoška dokumentacija za praćenje realizacije programa je urađena. Podatke o broju djece vodi Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona i Ministarstvo i u narednom periodu će se razvijati statistički sistem koji odgovara zahtjevima Eurydice i Eurostat-a. Sve navedene aktivnosti idu u prilog realizaciji cilja koji se odnosi na *osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja*.

U kontekstu implementacije specifičnog cilja koji govori o *jačanju inkluzije* iz nadležnog ministarstva navode da sed djeca s teškoćama u razvoju uključuju u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, ali ne u dovoljnoj mjeri.

Ministarstvo za kulturu, sport i mlade Tuzlanskog kantona vrši subvencioniranje troškova participacije djece u predškolskim ustanovama (čiji su roditelji mlađi od 35 godina a imaju djecu predškolskog uzrasta), što je konkretan korak u ispunjenju cilja koji se odnosi na *osiguranje redovnog finansiranja*. Predškolske ustanove na različite načine *senzibiliraju društvo za značaj predškolskog odgoja i obrazovanja*, organizovanjem dana otvorenih vrata, posebnih priredbi za roditelje djece koji ne koriste usluge predškolskih ustanova itd.

Uključivanje djece u predškolske ustanove isključivo je vezano za materijalni status porodice i udaljenost predškolske ustanove od mjesta stanovanja djeteta, navode *iz Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko–dobojskog kantona* a što, između ostalog, može ukazivati na potrebu iniciranja kriterija za finansijsku participaciju roditelja djece u vrtićima, na osnovu socio–ekonomskog statusa, a što bi bilo u skladu s jednom stavkom paketa aktivnosti o *povećanju obuhvata*.

U Zeničko–dobojskom kantonu osnivač predškolske ustanove osigurava sredstva potrebna za osnivanje, rad i provođenje programa predškolskog odgoja i obrazovanja, izuzev obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, u skladu s pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje. Svake godine Vlada Zeničko–dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva, u Budžetu Kantona osigurava sredstva potrebna za realizaciju Programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu u godini pred polazak u školu, što je u skladu sa specifičnim ciljem koji se odnosi na *osiguranje redovnog finansiranja*. Također, Zakonom je predviđeno da Ministarstvo dio didaktičkog materijala osigurava putem Programa, dok Pedagoški zavod u okviru Ministarstva organizuje obuke za stručno usavršavanje odgajatelja, što je jedna od aktivnosti koje su predviđene u okviru specifičnog cilja – *osiguranje kvaliteta*.

Od ukupno 35 predškolskih ustanova na području Zeničko–dobojskog kantona, samo tri ustanove imaju logopeda, koji rade na identifikaciji i rehabilitaciji djece s govornim poremećajima. Programi odgojno–obrazovnog rada predškolskih ustanova na području ovog kantona prilagođeni su individualnim potrebama djece. Donošenjem novog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju na području Zeničko–dobojskog kantona, predviđeno je i donošenje Pravilnika o inkluzivnom obrazovanju djece s posebnim potrebama što će dodatno olakšati realizaciju specifičnog cilja koji se odnosi *na jačanje inkluzije*.

U skladu s usvojenim Programom Vlade i Skupštine Zeničko–dobojskog kantona za 2019. godinu, predviđeno je donošenje novog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, koji će omogućiti nastavak započetih i sveobuhvatnih reformskih procesa u ovoj oblasti. Prema navodima iz Ministarstva, Zakonom se bolje uređuju pitanja iz obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, poboljšavaju zakonska rješenja u odnosu na propise u bližem okruženju, te stvaraju neophodne pretpostavke za izradu adekvatnih provedbenih propisa usklađenih s Zakonom o radu u Federaciji BiH, Strategijom razvoja Zeničko – dobojskog kantona za period 2016 – 2020, te dokumentima bitnim za predškolski odgoj i obrazovanje, koji su urađeni i doneseni u proteklom periodu, a vezani su za unapređenje kvalitete cjelovitog razvojnog programa, a to su: Zajednička jezgra cjelovitih razvojnih programa i Platforma za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH za period 2017 – 2022. godine. Imajući u vidu navedeno, za očekivati je da će se donošenjem novog Zakona kreirati dodatna osnova za implementaciju *specifičnih ciljeva Platforme*.

Pandemija COVID 19 uticala je na sve segmente života i rada na području ovog Kantona, pa tako i na segment predškolskog odgoja i obrazovanja. Nadležno ministarstvo je u skladu s

preporukama Kriznog štaba Federacije Bosne i Hercegovine, kao i kantonalnog kriznog štaba, u uslovima aktuelne epidemiološke situacije nastale nakon proglašenja stanja nesreće na području Federacije Bosne i Hercegovine, obustavilo nastavni proces i pohađanje Programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, počevši od 12. 3. 2020. godine, radi preventivnog djelovanja, suzbijanja i širenja Korona virusa. Predškolske ustanove počele su s redovnim radom u periodu od 18. 5. do 1. 6. 2020. godine, u skladu s Odlukom Kantonalnog štaba civilne zaštite i uz poštovanje propisanih mjera Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica.

Opći cilj predškolskog odgoja i obrazovanja u našoj zemlji je osiguranje optimalnih uslova da svako dijete do polaska u školu razvija i ostvaruje svoje potencijale. *Iz Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde navode da su ispunili cilj koji se odnosi na povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem*, posebno u dijelu koji se odnosi na povećanje obuhvata u godini pred polazak u školu, jer je u ovom Kantonu obuhvat djece postignut u potpunosti, odnosno iznosi 100 posto. Kada govorimo o povećanju obuhvata djece uzrasta od 3 do pet godina, na 50 posto te populacije, kao i povećanje obuhvata djece uzrasta od 0 do 3 godine, na 20 posto te populacije, iz nadležnog ministarstva navode da su učinili iskorak jer je od početka 2020. godine broj grupa u vrtićima povećan, odnosno osnivač (grad Goražde) je obezbijedio veće i kvalitetnije prostorne kapacitete za veći broj novoprimljene djece. Za realizaciju ovog cilja potrebno je osiguranje i proširenje prostornih kapaciteta predškolskih ustanova i osnovnih škola, njihovo opremanje i nabavka didaktičkog materijala, te povećanje broja stručnog osoblja, što je JU za Predškolski odgoj i obrazovanje Goražde i učinila.

U pogledu *osiguranja kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja*, iz nadležnog ministarstva navode da su uposlenici i stručnjaci iz domena predškolskog odgoja i obrazovanja aktivno učestvovali na svim edukacijama, seminarima, dali doprinos u radnim grupama, ali da su daljnje aktivnosti zaustavljene zbog pandemije COVID – 19.

Iz nadležnog ministarstva ističu da se ispunjavaju sve Zakonom propisane obaveze za *finansiranje* i *sufinansiranje predškolskog odgoja i obrazovanja*.

Vežano za realizaciju specifičnog cilja koji se odnosi na *jačanje inkluzije* iz Ministarstva navode da je potrebna dodatna podrška cijelog društva i to u svim segmentima od stručnih, do asistivnih i finansijskih resursa.

U ovom Kantonu društvo se kontinuirano *senzibilizira* o značaju predškolskog odgoja i obrazovanja, kroz različite vidove informisanja i zagovaranja.

Obuhvat predškolskim odgojem i obrazovanjem u periodu od 2017. do 2020. godine, prema navodima iz *Ministarstva obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona*, porastao je za 12 posto, što je rezultat implementacije aktivnosti Ministarstva koje su imale za cilj jačanje svijesti roditelja i cijele društvene zajednice o značaju i važnosti uticaja predškolskog odgoja i obrazovanja na cjelokupni razvoj djeteta i njegovih kompetencija, što je u skladu s specifičnim ciljevima Platforme koji se odnose na *povećanje obuhvata i senzibilizaciju društva*.

U svrhu podizanja *kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja* Ministarstvo je donijelo novi Cjeloviti razvojni program kojim su definisani ishodi učenja za svako razvojno područje s okvirnim orijentacijskim aktivnostima.

Prema navodima iz Ministarstva, obavezni program predškolskog odgoja i obrazovanja od 2019. godine obavezan je za svu djecu u trajanju od minimalno 150 sati. Obuhvat djece Programom tzv. predškole u 2019. godini iznosio je 100 posto. Ovaj program nije realizovan u 2020. godini zbog nepovoljne epidemiološke situacije na području Kantona. U budžetu Srednjobosanskog kantona za 2020. godinu planirana su sredstva od 500.000,00 KM za realizaciju Programa predškole i poticanje razvoja predškolskih programa, ali i za podršku radu predškolskih ustanova, što bi bio konkretan doprinos specifičnom cilju *osiguranje redovnog finansiranja*.

Ministarstvo ubrazano radi na donošenju strateških smjernica za period 2020 – 2022. godine, u okviru kojih su ugrađeni i strateški ciljevi Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH za period 2017 – 2022. godina.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko–neretvanskog kantona uradilo je 2017. godine SWOT analizu u cilju unapređenja predškolskog odgoja i obrazovanja a koja je, prema navodima iz Ministarstva, potvrdila složenost ove problematike u Kantonu (od neusaglašenosti Zakona s Okvirnim zakonom, posebno nedostatak inicijative za obavezan predškolski program). U cilju prevazilaženja tog problema u više navrata je inicirana potreba izdvajanja finansijskog okvira za uvođenje programa, ali Skupština Hercegovačko–neretvanskog kantona donijela je odluku da se raspoloživa sredstva usmjere u druge svrhe. Po prvi put su se 2019. godine izdvojila *određena finansijska sredstva* za tu djelanost, ali je dolaskom pandemije COVID - 19 ta aktivnost prolongirana. Ministarstvo je realizovalo procjenu kapaciteta osnovnih škola, ali je pitanje opremanja i finansiranja kadra, te prevoza ostalo kao primarni problem osiguranja poboljšanih uslova za uključenje sve djece predškolske dobi (Usljed *nedostatka finansijskih sredstava* otežana mogućnost realizacije specifičnog cilja 1 – *Povećanje obuhvata*).

Programi rada predškolskih ustanova zasnovani su na ishodima učenja i Zajedničkoj jezgri nastavnih planova i programa a što je, prema navodima iz Ministarstva, posebno vidljivo iz oblasti pripremanja i realizacije neposrednih aktivnosti s djecom, te izvještavanja o radu.

Zavod za školstvo nadzire rad i pruža stručnu pomoć predškolskim ustanovama, a nudi i program stručnog usavršavanja koji obuhvata razvoj stručnih kompetencija i kompetencija u oblasti saradnje s roditeljima i djelovnjem u lokalnoj zajednici. Ministarstvo ima i uspostavljenu bazu podataka sačinjenu po Eurostat –ovoj metodologiji koja se stalno ažurira. Provođenjem navedenih aktivnosti ostvaruje se specifični cilj koji se odnosi na *osiguranje kvaliteta*.

U oblasti *osiguranja redovnog finansiranja* procijenjeno je da finansiranje osnivača “pokriva” troškove potrebne za rad predškolskih ustanova ali je, prema navodima iz Ministarstva, potrebno dodatno ulaganje u oblasti izjednačavanja statusa osoblja koje realizuje predškolski program sa statusom osoblja u osnovnim školama.

Kada govorimo o ispunjenju specifičnog cilja “*jačanje inkluzije*” iz Ministarstva navode da novonabavljena oprema sadrži pomagala, didaktičke materijale za djecu s teškoćama. Također, programi stručnog usavršavanja odgajatelja sadrže oblast ranog prepoznavanja i intervencije.

Predškolske ustanove u skladu s ingerencijama izrađuju i potpisuju protokole o saradnji s drugim ustanovama, od zdravstvenih i ustanova socijalne zaštite na nivou lokalne zajednice, do protokola saradnje s fakultetima, nevladinim udruženjima i privrednicima. Na nivou lokalne zajednice kontinuirano se realizuju programi kao što su dani otvorenih vrata, predavanja, radionice, priredbe itd. o značaju predškolskog odgoja i obrazovanja za različite ciljne grupe (mediji, roditelji, budući roditelji itd) što govori o ispunjenju cilja o *senzibilizaciji društva*.

Iz Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zapadnohercegovačkog kantona, u pogledu realizacije cilja o *povećanju obuhvata* naglašavaju da Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju koji datira iz 1998. godine ne propisuje obavezan program u godini pred polazak u školu.

Ministarstvo osigurava finansijska sredstva za boravak djece s posebnim potrebama u predškolskim ustanovama, što ide u prilog realizaciji jedne od aktivnosti vezanih za *jačanje inkluzije*.

U ovoj godini nisu realizovane aktivnosti u cilju *senzibiliziranja društva* o značaju predškolskog odgoja i obrazovanja.

Iz Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, navode da je *povećan obuhvat djece* uzrasta od 4-6 godina predškolskim odgojem i obrazovanjem na 90 posto, kao i djece uzrasta do 3 godine starosti na 20 posto, u odnosu na raniji period. Imajući u vidu da je za realizaciju ovog cilja potrebno osiguranje i proširenje prostornih kapaciteta predškolskih ustanova, nabavka didaktičkog materijala, te povećanje broja stručnog osoblja, konstantno se poduzimaju aktivnosti za njegovo ostvarenje. Kao jednu od najznačajnijih aktivnosti usmjerenih na povećanje obuhvata iz Ministarstva navode da su ove, kao i prethodne pedagoške godine realizovali mjeru eliminacije liste čekanja Javne ustanove "Djeca Sarajeva". Naime, eliminacija liste čekanja je, s obzirom na finansijske mogućnosti, trenutno najbolji način rješavanja dugogodišnjeg problema, posebno uvažavajući činjenicu da je Bosna i Hercegovina zemlja s veoma niskom stopom obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem.

Obavezni program za djecu u godini pred polazak u školu organizuje se u vrtićima i osnovnim školama. Prema informacijama iz Ministarstva, na dan 16. 9. 2020. godine broj upisane djece u Obavezan program u pedagoškoj 2020/2021. godini iznosio je 2.120 djece.

U cilju ostvarenja najboljeg interesa djeteta, provodi se i projekat "Putujući vrtić". Naime, u drugoj polovini oktobra 2020. godine Ministarstvo je s predstavnicima organizacije Caritas iz Švicarske i JU "Djeca Sarajeva" potpisalo Memorandum o saradnji, kojim se i zvanično potvrdilo pokretanje "Putujućeg vrtića". Projekat se realizuje na deset lokacija u Kantonu Sarajevo kako bi se svojoj djeci osigurale jednake šanse i mogućnosti za pohađanje obaveznog predškolskog programa. Projekat je prvenstveno namijenjen djeci iz osjetljivih i marginaliziranih društvenih grupa, uzrasta od 4-6 godina, iz udaljenih, ruralnih, područja Kantona, što ukazuje na ispunjenje specifičnog cilja "*jačanje inkluzije*".

U cilju osiguranja i *podržavanja razvoja kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja* poduzima se niz mjera, a prije svega, konstantno se radi na inoviranju i osavremenjivanju predškolskih programa usmjerenih na dijete. Navedeno podrazumijeva da se radi na definisanju ishoda razvoja i učenja djece prema područjima razvoja (tjelesni, intelektualni, socio – emotivni i razvoj govora, komunikacije i stvaralaštva) čime se postiže veće usklađivanje

predškolskih programa s Zajedničkom jezgrom cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama. Nadalje, a u cilju ostvarenja pomenutog cilja, kako ističu iz Ministarstva, posebna pažnja se posvećuje osiguranju što lakšeg prelaza djece iz vrtića u osnovnu školu, odnosno povezivanju predškolskog i osnovnoškolskog odgojno–obrazovnog sistema. Također, radi se na poboljšanju inicijalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja odgajatelja i stručnih saradnika u oblasti ranog prepoznavanja i intervencije kod teškoća i odstupanja u razvoju djece, te uspostavljanju mjera podrške, mentorisanja i supervizije za podršku odgajateljima u stvaranju stimulativnog okruženja za rad.

Ministarstvo u cilju *osiguranja redovnog finansiranja* rada ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje radi na poduzimanju niza mjera i aktivnosti. Prije svega, stvaraju se zakonske pretpostavke za redovno finansiranje predškolskog odgoja i obrazovanja, zatim, radi se na finansiranju osiguranja javnih predškolskih ustanova (dodatno zdravstveno i životno osiguranje i slično), osiguranje subvencije i olakšica za boravak djece iz socijalno osjetljivih, marginaliziranih grupa. Također, kroz stalnu i međusobnu saradnju radi se na osiguranju sredstava međunarodnih organizacija, fondova EU i sredstava donatora, a koji se usmjeravaju na unapređenje djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja.

Iz Ministarstva napominju da je Budžet za ovu godinu umanjen zbog pandemije, ali i da su roditelji zbog privremene obustave rada predškolskih ustanova Odlukama Vlade Kantona bili oslobođeni plaćanja čitave ili dijela cijene boravka djece u vrtićima, zbog čega Ministarstvo ima ograničena sredstva na raspolaganju za ispunjavanje svih obaveza. Ipak, svakodnevno se poduzimaju aktivnosti u cilju osiguranja najboljeg interesa djeteta.

U svrhu realizacije specifičnog cilja Platforme “*jačanje inkluzije*”, u javnim i privatnim predškolskim ustanovama u Kantonu nastavljen je praksa rada s djecom s teškoćama u razvoju. U odjelima za predškolski odgoj i obrazovanje u centrima za rad s djecom s teškoćama u razvoju odgojno – obrazovni proces se odvija u skladu s Zajedničkom jezgrom cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama, te se kreiraju individualni razvojni programi na osnovu detekcije razvojnih odstupanja. Već smo spomenuli projekt “Putujući vrtić” koji je prvenstveno namijenjen djeci iz osjetljivih i marginaliziranih društvenih grupa, a koji podrazumijeva i upošljavanje dodatnog stručnog kadra, između ostalog, i asistenta za djecu Rome.

Senzibilizacija društva o značaju predškolskog odgoja i obrazovanja ogleda se kroz stalno poduzimanje određenih aktivnosti i mjera kao što su rad na usklađivanju odgojno – obrazovnog procesa i procesa podrške sa standardima Evropske Unije, potrebama porodica i lokalnih zajednica, osnaživanje i jačanje partnerstva javnog i privatnog sektora, iniciranjem izrade i potpisivanjem protokola o saradnji predškolskih, zdravstvenih i ustanova socijalne zaštite na nivou lokalne zajednice itd.

Kako bi djeca održala kontinuitet u odgojno–obrazovnom radu, te kvalitetno provodila vrijeme u kući tokom obustave rada predškolskih ustanova Ministarstvo je, u saradnji s Radnom grupom za podršku i stručni nadzor realizacije online nastave, intenzivno radilo na uspostavljanju online platforme u JU “Djeca Sarajeva”, kako bi se omogućio rad odgajatelja s najmlađim stanovnicima Kantona u nepovoljnoj epidemiološkoj situaciji.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Kantona 10 u saradnji s UNICEF –om u Bosni i Hercegovini provodi projekt “Povećajmo mogućnosti djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje” putem kojeg se nastoji *povećati broj djece obuhvaćen predškolskim odgojem i*

obrazovanjem, kao i osigurati *kvalitet predškolskog odgoja i obrazovanja*. Prema navodima iz Ministarstva, prije provođenja navedenog projekta zatražena je saglasnost općina u Kantonu 10 da snose troškove za didaktički material u iznosu od oko 250 KM godišnje po jednoj odgojno – obrazovnoj grupi. Nakon dobivenih saglasnosti, 30. oktobra 2019. godine, Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za prijem i upis djece u sklopu realizacije navedenog projekta, prema kojem su pravo na upis imala djeca s teškoćama u razvoju i djeca iz porodica u stanju socijalne potrebe, kao i Javni poziv za prijem odgajatelja/ljica u okviru realizacije Projekta.

Ministarstvo ne osigurava *redovno finansiranje predškolskih ustanova*, već se isto odvija kroz postojeće projekte.

U pojedinim predškolskim ustanovama na području Kantona provodi se *inkluzija*, a putem koje se povećava i *senzibilizacija društva* prema ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja.

Prema navodima iz Ministarstva, 13. marta 2020. godine došlo je do obustave redovne nastave, rada vrtića, a i tzv. Mala škola je prestala s radom, tako da je od planiranih 300 provedeno 177 sati.

Na području *Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine* primjenjuje se Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, koji je usklađen s Okvirnim zakonom, kao i pedagoški standardi i normativi za predškolski odgoj obrazovanje. Javna ustanova, kao i registrovane privatne predškolske ustanove, dužne su da se pridržavaju navedenog zakona, podzakonskih akata i Pedagoških standarda u smislu održavanja adekvatnih higijenskih i drugih uslova, opremljenosti, ljudskih resursa, broja djece i slično. Nadzor nad primjenom propisanih akata vrši Inspektorat, dok stručni nadzor vrši Pedagoška institucija.

Plan *povećanja obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem* sačinila je Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a istim je planirana izgradnja dva nova javna objekta obdaništa, dok je jedan objekat građen sredstvima donacije u pripremi. Povećan je i broj privatnih predškolskih ustanova.

Obavezan program pripreme za školu provodi se u trajanju od minimalno 150 sati i obavezan je za svu djecu koja nisu pohađala predškolsku ustanovu.

U pogledu realizacije specifičnog cilja koji se odnosi na *osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja*, iz Odjela ističu da svaka predškolska ustanova ima bazu podataka sačinjenu po Eurostat-ovoj metodologiji. Podaci se unose u Godišnji program rada, koji je obavezan za svaku predškolsku ustanovu i dostavlja se Odjeljenju za obrazovanje u propisanom roku. Zavodu za statistiku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ustanove dostavljaju popunjen propisani statistički obrazac za predškolski odgoj i obrazovanje, dok Zavod sačinjava tabelu na nivou Distrikta.

U kontekstu provođenja specifičnog cilja koji govori o *jačanju inkluzije, između ostalog*, možemo reći da se u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine djeca sa posebnim potrebama uključuju u predškolske ustanove prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Procjenu psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja djece vrše timovi stručnjaka (odgajatelj, pedagog, psiholog, defektolog) u predškolskim ustanovama i drugi specijalisti po potrebi (logoped, neuropedijar, neuropsihijatar, fizioterapeut i dr.).

Prethodnih godina izvršena je velika *promocija i poticanje* upisa djece u predškolske ustanove putem medija, okruglih stolova, donatorskih večeri, te otvorenih vrata za građanstvo.

Promocije su dale pozitivan efekt te je, prema informacijama iz Odjela, veliki broj djece koja čekaju na upis u predškolsku ustanovu.

Vlada Brčko Distrikta, u budžetu planira *sredstva za finansiranje* predškolske ustanove u punom kapacitetu, dok roditelji plaćaju nadokandu na osnovu Odluke o finansiranju, koju je donio osnivač, Skupština Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Odjeljenje za obrazovanje finansira pripremu za školu u trajanju od minimalno 150 sati u godini pred polazak u školu. Prema informacijama iz Odjela, status stručnog osoblja zaposlenog u javnim predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama je ujednačen. Sredstva međunarodnih organizacija i donatora doprinose *kvalitetu rada* u predškolskoj ustanovi.

2. Izvršenje Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017 – 2022. godine, iz nadležnosti Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

-Unapređenje Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa, razvoj ishoda i standarda kvalitete u predškolskome odgoju i obrazovanju-

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je, u skladu s mandatom, a kao nosilac određenih aktivnosti predviđenih Platformom, u pogledu realizacije specifičnih ciljeva Platforme, posebno posvećena realizaciji ciljeva koji se odnose na *osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja i jačanje inkluzije*, te doprinosi realizaciji specifičnog cilja o *senzibilizaciju društva*.

Od donošenja Odluke o usvajanju Platforme do septembra 2020. godine, prema navodima iz Agencije, definisani su ishodi učenja za predškolski odgoj i obrazovanje kroz proces izrade Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definisane na ishodima učenja (U daljem tekstu: Zajednička jezgra). Također, izradene su i Smjernice za implementaciju Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definisane na ishodima učenja, koje sadržavaju Smjernice za implementaciju Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definisane na ishodima učenja kroz predškolske programe.

Uspostavom Zajedničke jezgre ostvareni su uslovi za razvoj Standarda učenja i razvoja djece predškolskog uzrasta, što je trenutni projekt Agencije. Rezultati prve faze projektnih aktivnosti, definisani Standardi učenja i razvoja djece predškolskog uzrasta zasnovani na Zajedničkoj jezgri, biće finalizirani do kraja 2020. godine. U idućoj fazi, rad će biti usmjeren na razvoj Standarda za rad predškolskih ustanova kao osnov za praćenje i samo/vrednovanje rada ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Iz Agencije navode da su, na osnovu evaluacijske studije o primjeni Standarda u praksi, revidirani Standardi kvalitete rada odgajatelja, pedagoga i direktora u predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini i izradeni su Standardi kvalitete rada stručnih saradnika psihologa, logopeda i edukacijskih rehabilitatora u predškolskom odgoju i obrazovanju u BiH. Ovim aktivnostima, po prvi put u Bosni i Hercegovini, izraden je okvir kvalitete rada stručnih saradnika u odgojno – obrazovnom radu kao vodič za profesionalce, institucije i ustanove, te kao resurs podrške razvoju kvalitetnog i inkluzivnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Agencija je kao logičan slijed aktivnosti nakon izrade Zajedničke jezgre pristupila izradi Smjernica za inkluzivni odgoj i obrazovanje u skladu s Zakonom o Agenciji, Okvirnim zakonom i Platformom (što se posebno odnosi na realizaciju strateškog cilja o jačanju inkuzije).

-Promovisanje i poticanje naučnih istraživanja teorije i prakse na području ranog djetinjstva i predškolskog odgoja i obrazovanja-

Kada su u pitanju naučna istraživanja u oblasti odgoja i obrazovanja iz Agencije ističu podršku Ministarstva civilnih poslova u učestvovanju Bosne i Hercegovine u međunarodnim istraživanjima PISA 2018 i TIMSS 2019. Ministarstvo civilnih poslova pozvalo je Agenciju na realizaciju pomenutih istraživanja uz primjenu svih međunarodnih standarda, u saradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja. U decembru 2019. godine objavljen je PISA 2018 Izvještaj za Bosnu i Hercegovinu, gdje su donesene preporuke iz oblasti odgoja i obrazovanja zasnovane na realnim pokazateljima a koje se, između ostalog, odnose i na donošenje implementaciju i praćenje strateških opredjeljenja u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja. Izvještaj TIMSS 2019, koji je u fazi pripreme, obraditi će varijable koje se odnose na razvoj rane jezičke i matematičke pismenosti koja se događa u godinama djeteta pred polazak u školu, a realizuje se unutar porodice i/ili u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja.

-ERASMUS + eTwinning projekt-

Zaposlenima u javnim i privatnim odgojno – obrazovnim ustanovama za predškolski odgoj i obrazovanje u Bosni i Hercegovini osigurani su uslovi za profesionalni razvoj, umrežavanje i saradnju kroz ERASMUS+ program, tj. eTwinning projekt kojem je Agencija Državna služba za podršku u Bosni i Hercegovini. Kako navode iz Agencije, evidentan je porast predškolskih ustanova i škola korisnika ove platforme.

REZIME

U nastojanju da se predškolski odgoj i obrazovanje učini dostupnim za svu djecu, naročito za djecu iz ranjivih kategorija, kao i da se više ulaže u kvalitetan odgoj i obrazovanje u ranom djetinjstvu, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je, u saradnji s obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini i Agencijom za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, izradilo dokument Platforma za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. – 2022., a koji je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo u decembru 2017. godine.

Platforma za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini objedinjuje strateške ciljeve predškolskog odgoja i obrazovanja i njima svojstvene aktivnosti, grupisane u pet paketa koji se odnose na: povećanje obuhvata, osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja, redovno finansiranje, inkluziju i senzibilizaciju društva.

Implementacijom pomenutih strateških ciljeva osnažuje se predškolski odgoj i obrazovanje u Bosni i Hercegovini, kao prvi, poseban i specifičan stepen odgojno-obrazovnog sistema, a isto tako, naša zemlja se približava politikama, ciljevima i praksama Evropske unije u ovoj oblasti.

Kako je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine zatražilo od nadležnih ministarstava obrazovanja i Agencije dostavu informacija o implementaciji specifičnih ciljeva Platforme, na osnovu dobijenih odgovora, te imajući u vidu da su informacije dostavile sve obrazovne vlasti, možemo reći da se specifični ciljevi Platforme implementiraju u gotovo svim sredinama, u većoj ili manjoj mjeri. Izuzetak je Zapadnohercegovački kanton u kojem je još uvijek na snazi Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 1998. godine i koji, kao takav, nije usklađen ni sa Okvirnim zakonom, te se u ovom Kantonu provodi manji broj aktivnosti predviđenih Platformom. Hercegovačko – neretvanski kanton, koji također nije usvojio zakon usklađen s Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju, realizuje specifične ciljeve predviđene Platformom, posebno one koji se odnose na osiguranje kvaliteta, jačanja inkluzije, te senzibilizacije društva. Od ostalih kantona posebno se izdvaja Kanton Sarajevo u kojem se maksimalno implementiraju svi specifični ciljevi.

Pandemija COVID – 19 uticala je na sve semente društvenog života u našoj zemiji, pa tako i na segment predškolskog odgoja i obrazovanja. U većini sredina predškolske ustanove nisu radile od sredine marta do polovine maja 2020. godine, što je bio razlog da je u određenom broju kantona u Federaciji BiH zaustavljeno ili prolongirano pohađanje Obaveznog programa u godini pred polazak u školu, dok je u Kantonu 10 broj sati predviđen Programom umanjen.

Kod ponovnog otvaranja predškolskih ustanova, poštovale su se sve propisane epidemiološke mjere a, prema navodima pojedinih ministarstava, poseban izazov predstavljao je: smanjen broj djece u vrtićima, ponovna adaptacija djece na boravak u vrtiću, reorganizacija rada uposlenih, korištenje bezkontaktnih toplomjera, maski, rukavica i sredstava za dezinfekciju, rad s djecom koja su zbog izolacije doživjela određeni stepen trauma itd.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je, u skladu s mandatom, a kao nosilac određenih aktivnosti predviđenih Platformom, u pogledu realizacije specifičnih ciljeva Platforme, posebno posvećena realizaciji ciljeva koji se odnose na *osiguranje kvaliteta predškolskog odgoja i obrazovanja i jačanje inkluzije*, te doprinosi realizaciji specifičnog cilja *o senzibilizaciju društva*.

Bosna i Hercegovina
VIJEĆE MINISTARA
Generalni sekretarijat

Босна и Херцеговина
САВЈЕТ МИНИСТАРА
Генерални секретаријат

Bosna i Hercegovina
VIJEĆE MINISTARA
Generalni sekretarijat

Bosnia and Herzegovina
COUNCIL OF MINISTERS
Secretariat General

Broj: 05-07-1-514-31/21
Sarajevo, 8. 3. 2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
SARAJEVO

PRIMLJENO: 08-03-2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
09	53-4	-	1931/20

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

PREDMET: Zaključak, dostavlja se

U pritvku dopisa dostavljamo Zaključak 27. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 18. 2. 2021. godine, u povodu razmatranja 31. točke dnevnog reda, i to:

Informacija o implementaciji Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017. - 2022., za 2020. godinu
Predlagač: Ministarstvo civilnih poslova BiH

S poštovanjem,

Privitak: - kao u tekstu -

DOSTAVLJENO:

- Naslovu
- u spis broj: 05-07-5-130/21
- a/a

GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH
mr. Robert Vidović

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 27. sjednici, održanoj 18. 2. 2021. godine, pod točkom 31, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Informacija o provedbi Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017. – 2022. godine, za 2020. godinu.
2. Nalaže se Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine da Informaciju o provedbi Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2017. – 2022. godine, s usvojenim zaključcima, dostavi nadležnim entitetskim i kantonalnim ministarstvima i skupštinama i Odjelu za obrazovanje u Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine te Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u Službenom glasniku BiH.

Broj: 05-07-5-130/21
Sarajevo, 18. 2. 2021. godine

M. P. Predsjedatelj
Vijeca ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03), Савјет министара Босне и Херцеговине на 27. сједници, одржаној 18. 2. 2021. године, под тачком 31, донио је

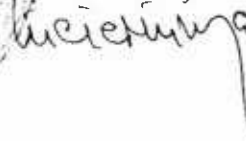
ЗАКЉУЧАК

1. Усваја се Информација о провођењу Платформе за развој предшколског одгоја и образовања у Босни и Херцеговини за период 2017. – 2022. године, за 2020. годину.
2. Налаже се Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине да Информацију о провођењу Платформе за развој предшколског одгоја и образовања у Босни и Херцеговини за период 2017. – 2022. године, с усвојеним закључцима, достави надлежним ентитетским и кантоналним министарствима и скупштинама и Одјељењу за образовање у Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и Скупштини Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине те Агенцији за предшколско, основно и средње образовање.
3. Овај закључак ступа на снагу даном доношења и неће се објављивати у Службеном гласнику БиХ.

Број: 05-07-5-130/21
Сарајево, 18. 2. 2021. године

М. П.

Предсједавајући
Савјета министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 27. sjednici, održanoj 18. 2. 2021. godine, pod tačkom 31, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Informacija o provedbi Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. – 2022. godine, za 2020. godinu.
2. Nalaže se Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine da Informaciju o provedbi Platforme za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2017. – 2022. godine, s usvojenim zaključcima, dostavi nadležnim entitetskim i kantonalnim ministarstvima i skupštinama i Odjelu za obrazovanje u Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine te Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: 05-07-5-130/21
Sarajevo, 18. 2. 2021. godine

M. P.

Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

